

“Si Simon Pedro mitubag kaniya, Ginoo, kang kinsa man kami moadto? ikaw mao ang may mga pulong mahitungod sa kinabuhing dayon.

“Ug kami nagatuo ug among nasinati nga ikaw mao kanang Kristo, ang Anak sa buhi nga Dios” (Juan 6:66–69).

Si Pedro nakaangkon nianang butang nga makat-unan sa matag sumusunod sa Manluluwas. Aron mahimong mapahinunguron sa matinud-anong paagi ngadto kang Jesukristo, ato Siyang gidawat isip atong Manunubos ug mobuhat sa tanan kutob sa atong mahimo sa pagsunod sa Iyang mga pagtulun-an.

Human sa tanang katuigan nga ako nabuhi ug nagtudlo ug nagserbisyo, human sa minilyon ka milya nga akong nabiyahé sa tibuok kalibutan, nianang tanan nga akong nasinati, adunay usa ka dakong kamatuoran nga akong ipakigbahin. Kini ang akong pagsaksi sa Manluluwas nga si Jesukristo.

Sila si Joseph Smith ug Sidney Rigdon mirekord sa mosunod human sa usa ka sagradong kasinatian:

“Ug karon, human sa daghan nga mga pagpamatuod nga gihatag mahitungod kaniya, kini mao ang pagpamatuod, ang katapusan sa tanan, nga kami naghatag kaniya: Nga siya buhi!

“Kay kami nakakita kaniya” (D&P 76:22–23).

Ang ilang mga pulong akong mga pulong.

Ako mituo ug ako sigurado nga si Jesus mao ang Kristo, ang Anak sa Dios, ug nga Siya buhi. Siya ang Bugtong Anak sa Amahan, ug “pinaagi kaniya, ug ngadto kaniya, ug tungod kaniya, ang mga kalibutan nalalang, ug ang mga lumulupyo niana mao ang anak nga mga lalaki ug anak nga mga babaye sa Dios” (D&P 76:24).

Mohatag ko sa akong pagsaksi nga ang Manluluwas buhi. Ako *nakaila* sa Ginoo. Ako Iyang saksi. Ako nasa-yud sa Iyang dakong sakripisyo ug mahangturong gugma alang sa tanang mga anak sa Langitnong Amahan. Mohatag ko sa akong linain nga pagsaksi sa tanang pagpaubos apan sa hingpit nga kasigurohan, sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

Ni Elder William R. Walker
Sa Seventy

Pagpuyo nga Matinud-anon sa Tinuohan

Matag usa nato mapanalanginan og maayo kon kita makahibalo sa mga istorya sa hugot nga pagtuo ug sakripisyo nga naggiya sa atong mga katigulangan sa pag-apil sa Simbahan sa Ginoo.

Ganahan ko sa kasaysayan sa Simbahan. Tingali sama sa kadaghanan ninyo, ang akong pagtuo malig-on kon makahibalo ko sa talagsaong dedikasyon sa atong mga katigulangan nga midawat sa ebanghelyo ug nagpuyong matinud-anon sa tinuohan.

Usa ka bulan ang milabay, 12,000 ka talagsaong mga kabatan-onan sa Gilbert Arizona Temple District ang misaulog sa pagkahuman sa ilang bag-ong templo pinaagi sa makadasig nga pasundayag, nagpakita sa ilang pasalig nga magpuyo nga matarung. Ang tema sa ilang selebrasyon mao ang “Pagpuyo nga Matinud-anon sa Tinuohan.”

Sama sa gibuhát niadtong matinud-anong mga kabatan-onan sa Arizona, ang matag Santos sa Ulahing mga Adlaw mopasalig gayud sa “pagpuyo nga matinud-anon sa tinuohan.”

Ang mga pulong sa himno nag-ingon, “Matinud-anon sa tinuohan nga

gihambin sa atong mga ginikanan” (“True to the Faith,” *Hymns*, nu. 254).

Mahimo natong dugangan, “Magmatinud-anon sa tinuohan nga gihambin sa atong mga apohan.”

Naghunahuna ko kon matag usa niadtong madasigong mga kabatan-onan sa Arizona nakahibalo ba sa ilang kaugalingong kasaysayan sa Simbahan—kon nakahibalo ba sila sa kasaysayan kon sa unsang paagi nga ang *ilang* pamilya namiyembro sa Simbahan. Nindot kon ang matag Santos sa Ulahing mga Adlaw nakahibalo sa mga istorya sa pagkakabig sa ilang mga katigulangan.

Kaliwat man kamo o dili sa mga pioneer, ang panulundon sa pagtuo ug sakripisyo sa Mormon pioneer inyong panulundon. Usa kini ka halangdong panulundon sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

Usa sa talagsaong mga kapitulo sa kasaysayan sa Simbahan nahitabo sa

dihang si Wilford Woodruff, usa ka Apostol sa Ginoo, nagtudlo sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo sa tibuok Great Britain niadtong 1840–10 ka tuig lamang human maestablisar ang Simbahan.

Si Wilford Woodruff ug ang ubang mga Apostoles nagtrabaho sa mga dapit sa Liverpool ug Preston sa England, nga nagmalampuson. Si Elder Woodruff, nga sa kaulahian nahimong Presidente sa Simbahan, kanunayng nag-ampo sa Dios sa paggiya niya niining importanting buhat. Ang iyang mga pag-ampo migiya niya sa pag-adto sa laing lugar sa pagtudlo sa ebanghelyo.

Si Presidente Monson mitudlo nato nga kon kita makadawat og inspirasyon gikan sa langit sa pagbuhat og butang, buhaton nato kini karon—dili kita maglangay-langay. Mao gayud kana ang gibuhat ni Wilford Woodruff. Uban sa klaro nga direksyon sa Espiritu sa “pag-adto sa . . . habagatan,” si Elder Woodruff mibiya dayon ug mibiyahe sa usa ka dapit sa England nga

gitawag og Herefordshire—umahan sa habagatang-kasadpang England. Dinhi iyang gikahimamat ang mauswagong mag-uuma nga si John Benbow, diin siya giabi-abi “uban sa malipayong kasingkasing ug pasalamat” (Wilford Woodruff, sa Matthias F. Cowley, *Wilford Woodruff: History of His Life and Labors as Recorded in His Daily Journals* [1909], 117).

Usa ka grupo nga sobra sa 600 ka mga tawo, nga mitawag sa ilang kaugalingon nga Nagkahiusang mga Kaigsoonan [United Brethren], “nag-ampo alang sa kahayag ug kama-tuoran” (Wilford Woodruff, sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Wilford Woodruff* [2004], 99). Ang Ginoo mipadala ni Wilford Woodruff agig tubag sa ilang mga pag-ampo.

Ang pagtudlo ni Elder Woodruff namunga dayon, ug daghan ang nabunyagan. Sila si Brigham Young ug Willard Richards miapil niya sa Herefordshire, ug ang tulo ka mga Apostoles adunay talagsaong kalampusan.

Sa pila lang ka bulan, nakaorganisar sila og 33 ka mga branch alang sa 541 ka mga miyembro nga nagpasakop sa Simbahan. Ang ilang talagsaong trabaho nagpadayon, ug sa katapusan hapit tanan nga mga miyembro sa United Brethren nabunyagan ngadto sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

Ang apohang babaye sa akong apohan nga si Hannah Maria Eagles Harris maoy usa sa unang naminaw ni Wilford Woodruff. Iyang gipahibalo ang iyang bana, nga si Robert Harris Jr., nga siya nakadungog sa pulong sa Dios ug nga siya gusto nga magpabunyag. Si Robert wala malipay nga naminaw sa report sa iyang asawa. Iyang giingnan ang iyang asawa nga mokuyog siya sa sunod nga sermon sa Mormon nga misyonaryo, ug iya kining korihian.

Naglingkod duol sa atubangan sa pundok, uban sa determinasyon nga dili madala sa sermon, ug mosamok-samok sa bisita nga tigsangyaw, si Robert natandog dayon sa Espiritu, sama sa iyang asawa. Nasayud siya nga ang mensahe sa Pagpahiuli tinuod, ug siya ug ang iyang asawa nabunyagan.

Ang istorya sa ilang hugot nga pagtuo ug debosyon susama sa laing liboan ka mga tawo: sa dihang nakadungog sila sa mensahe sa ebanghelyo, nasayud sila nga kini tinuod!

Sama sa gisulti sa Ginoo, “Ang akong mga karnero nagapatalinghug sa akong tingog, ug ako nakaila kanila, ug sila nagasunod kanako” (Juan 10:27).

Kay nakadungog sa tingog sa Magbalantay, hingpit silang mapasaligon sa ilang mga kinabuhi sa pagpuyo sa ebanghelyo ug sa pagsunod sa direksyon sa propeta sa Ginoo. Mitubag sa tawag sa pagpundok ngadto sa Zion, ilang gibiyaan ang ilang panimalay sa England, mitabok sa Atlantic, ug nagpundok uban sa mga Santos didto sa Nauvoo, Illinois.

Ilang gidawat ang ebanghelyo sa ilang tibuok kasingkasing. Samtang nag-establisar sa ilang bag-ong panimalay, mitabang sila sa pagtukod sa Nauvoo Temple pinaagi sa ikapulo sa

ilang paghago—naggahin sa matag ikanapulo nga adlaw sa pagtukod sa templo.

Grabe ang ilang kaguol sa balita bahin sa kamatayon sa ilang minahal nga propeta, nga si Joseph Smith, ug sa iyang igsoon nga si Hyrum. Apan mipadayon sila! Nagpabilin sila nga matinud-anon sa tinuohan.

Sa dihang ang mga Santos gigukod ug giabug gikan sa Nauvoo, sila si Robert ug Maria mibati nga napanalanginan sa pagdawat sa endowment sa templo sa wala pa sila motabok sa Mississippi River ug mipaingon sa kasadpan. Bisan og sila wala maka-siguro sa ilang kaugmaon, nakasi-guro sila sa ilang pagtuo ug sa ilang pagpamatuod.

Uban sa unom ka mga anak, naglisud sila paglakaw subay sa kalapukan sa ilang pagtabok sa Iowa paingon sa kasadpan. Mitukod silag temporaryong kapasilongan sa daplin sa Missouri River nga nailhan nga Winter Quarters.

Kining maisugong mga pioneer naghulat sa direksyon gikan sa mga apostoles kon sa unsang paagiha ug kanus-a sila mopadulong sa kasadpan. Ang mga plano sa matag usa nausab sa dihang si Brigham Young, ang Presidente sa Korum sa Napulog Duha, miisyu og tawag sa mga lalaki nga moboluntaryo sa pagserbisyo sa Kasundalohan sa Estados Unidos nga nailhan nga ang Mormon Batalyon.

Si Robert Harris Jr. maoy usa sa sobra sa 500 ka Mormon pioneer nga mga lalaki nga misanong sa tawag ni Brigham Young. Nagpalista siya, bisan nagpasabut kini nga iyang mabiyaaan ang iyang mabdos nga asawa ug unom ka gagmayng mga anak.

Ngano nga siya ug ang ubang mga lalaki mohimo sa mao nga butang?

Ang tubag mahatag gikan sa kaugalingong mga pulong sa apohang lalaki sa akong apohan. Sa sulat ngadto sa iyang asawa sa dihang ang batalyon padulong na ngadto sa Santa Fe, siya misulat, “Ang akong pagtuo mas milig-on [ug kon maghunahuna ko sa mga butang nga gisulti ni Brigham Young kanamo], nagtuo ako niini nga sama ra nga ang Halangdong Dios ang nagsulti kanako.”

Sa laktud, nasayud siya nga siya naminaw sa propeta sa Dios, sama sa laing mga lalaki. Mao nga ila kining gibuhat! Nasayud sila nga gigiyahan sila sa usa ka propeta sa Dios.

Nianang sama nga sulat, iyang gipadayag ang iyang malumong mga pagbati alang sa iyang asawa ug mga anak ug naghigut bahin sa kanunay niyang mga pag-ampo nga ang iyang asawa ug mga anak mapanalanginan.

Sa ulahing bahin sa sulat, iyang gisulti kining gamhanang pamahayag: “Kinahanglang dili nato kalimtan ang mga butang nga nadungog nimo ug nako ug [nasinati] sulod sa Templo sa Ginoo.”

Uban sa iyang unang pagpamatuod nga “kita gigiyahan sa Propeta sa Dios,” kining duha ka sagradong mga pahimangno nahimong sama sa kasulatan ngari nako.

Dise-otso ka bulan human mobiya sa batalyon, si Robert Harris luwas nga nahibalik sa iyang minahal nga si Maria. Nagpabilin sila nga matinud-anon ug matinud-anon sa gipahiuli nga ebanghelyo sa ilang tibuok kinabuhi. Sila adunay 15 ka mga anak, 13 niini ang nabuhi ngadto sa pagkahingkod. Ang akong lola nga si Fannye Walker, sa Raymond, Alberta, Canada, usa sa ilang 136 ka mga apo.

Si Lola Walker mapasigarbuhon sa kamatuoran nga ang *iyang* lolo

nakaserbisyo sa Mormon Batalyon, ug gusto siya nga ang iyang tanang mga apo makahibalo niini. Karon nga ako usa na ka apohan, nakasabut ko nganong kini importante kaayo kaniya. Gusto niya nga ipabalik ang mga kasingkasing sa mga anak ngadto sa mga amahan. Gusto niya nga ang iyang mga apo makahibalo sa ilang matarung nga panulundon—tungod kay siya nasayud nga kini makapanalangin sa ilang kinabuhi.

Kon mobati kita nga konektado sa atong matarung nga mga katigulangan, mas makahimo kita og maalamon ug matarung nga mga pagpili.

Kini tinuod. Matag usa nato mapanalanginan og maayo kon kita makahibalo sa mga istorya sa hugot nga pagtuo ug sakripisyo nga naggiya sa atong mga katigulangan sa pag-apil sa Simbahan sa Ginoo.

Gikan sa unang higayon nga si Robert ug Maria nakadungog ni Wilford Woodruff nga nagtudlo ug nagpamatuod sa Pagpahiuli sa ebanghelyo, nasayud sila nga ang ebanghelyo tinuod.

Nasayud usab sila nga bisan unsang mga pagsulay o mga kalisdanan nga moabut kanila, mapanalanginan sila tungod sa pagpabiling matinud-anon sa tinuohan. Ingon og nakadungog sila sa mga pulong sa atong propeta karon, kinsa miingon, “Walay sakripisyo nga dako kaayo . . . aron

makadawat [sa] mga panalangin [sa templo]” (Thomas S. Monson, “Ang Balaan nga Templo—ang Suga sa Kalibutan,” *Liahona*, Mayo 2011, 92).

Ang duha ka libra nga sinsilyo sa United Kingdom adunay nakasulat nga, “Standing on the Shoulder of Giants [Nagbarug diha sa Abaga sa mga Higante].” Kon maghunahuna ko sa atong bantugang mga katigulangang pioneer, akong gibati nga kitang *tanan* nagbarug diha sa mga abaga sa mga higante.

Bisan og ang pahimangno nagagikan sa sulat ni Robert Harris, nagtuo ko nga dili maihap nga mga katigulangan ang mopadala sa samang mensahe ngadto sa ilang mga anak ug mga apo: Una, kinahanglang dili nato kalimtan ang mga kasinatian nga atong nasinati sulod sa templo, ug kinahanglang dili nato kalimtan ang mga saad ug mga panalangin nga moabut sa matag usa kanato tungod sa templo. Ikaduha, kinahanglang dili nato kalimtan nga kita gigiyahan sa usa ka propeta sa Dios.

Ako mopamatuod nga kita *mga* giniyahan sa usa ka propeta sa Dios. Gipahiuli sa Ginoo ang Iyang Simbahan sa ulahing mga adlaw pinaagi ni Propeta Joseph Smith, ug kinahanglang dili nato kalimtan nga kita gigiyahan sa wala maputol nga hut-ong sa mga propeta sa Dios, gikan ni Joseph ngadto ni Brigham ug sa misunod nga Presidente sa Simbahan hangtud sa atong propeta karon—si Thomas S. Monson. Nakaila ko kaniya, mopasidungog ko kaniya, ug gimahal nako siya. Ako mopamatuod nga siya ang propeta sa Ginoo sa kalibutan karon.

Tinguha kini sa akong kasingkasing nga, uban sa akong mga anak ug mga apo, nga among tauron ang kabilin sa among matarung nga mga katigulangan—kadtong matinud-anong Mormon nga mga pioneer kinsa andam nga mosakripisyo sa tanan ug sa pagpanalipod sa ilang Dios ug sa ilang tinuohan. Ako nag-ampo nga ang matag usa kanato magpuyo nga matinud-anon sa tinuohan nga gihambin sa atong mga ginikanan. Sa balaan ug sagradong pangalan ni Jesukristo, amen. ■

Ni Elder L. Tom Perry

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Pagkamasulundon pinaagi sa Atong Pagkamatinud-anon

Ang pagkamasulundon maoy timaan sa atong pagtuo sa kaalam ug gahum sa labing taas nga awtoridad, nga mao ang Dios.

Ang mga family home evening nga among ginabuhay ni Sister Perry matag Lunes sa gabii kalit lang nga midaghan ang nangapil. Ang akong igsoon, iyang anak, igsoong lalaki ni Barbara, ug usa ka pag-umangkong babaye ug ang iyang bana mibalhin sa among condominium complex. Kadto ang bugtong higayon nga napanalanginan ko sukad sa bata pa nga dunay pamilya nga nagpuyo sa duol. Nianang higayuna, ang akong pamilya nagpuyo sa samang dapit kauban ang pipila ka mga sakop sa pamilya sa habig sa akong mama. Ang balay ni Lolo Sonne anaa tupad sa among balay sa amihanang bahin, ug ang balay ni Tiya Emma anaa tupad sa among balay sa habagatang bahin. Sa habagatang bahin sa dapit nagpuyo si Tiya Josephine, ug sa silangang bahin sa dapit nagpuyo si Tiyo Alma.

Sa bata pa ko, kada adlaw mi nga mag-abot sa mga sakop sa among nagkadakong pamilya ug magkauban sa mga higayon sa pagtrabaho,

pagdula, ug pakig-istoryahanay. Dili mi kahimo og mga binuang nga dili masumbong dayon ngadto sa among mga inahan. Lahi na ang among kalibutan karon—ang mga sakop sa kadaghanan sa mga pamilya nagkatag na. Bisan kon nagpuyo sila nga medyo duol sa usag usa, kasagaran dili sila tapad og pinuy-anan. Bisan pa, nagtuo ko nga ang akong pagkabata ug ang kasamtangang sitwasyon sama og gamay sa langit, nga ang pinalanggang mga sakop sa pamilya nagpuyo duol sa usag usa. Nagsilbi kining kanunay nga pahinumdom kanako sa mahang-turong kahimtang sa pamilya.

Sa nagdako ko, ako adunay espesyal nga relasyon ngadto sa akong lolo. Ako ang kinamagulangang anak nga lalaki sa pamilya. Ako ang manghawan sa snow gikan sa mga agianan sa tingtugnaw ug moatiman sa mga nataran sa ting-init alang sa among balay, sa balay sa akong Lolo ug sa mga balay sa akong duha ka iyaan. Kasagaran maglingkod ra si lolo sa kayda